

**Päästöoikeuksien jakoa koskeva
lainsäädäntö kaudelle
2013-2020
ja
päästöoikeuksien hakeminen**

30.5.2011

**Päivi Janka
Hallitusneuvos
Työ- ja elinkeinoministeriö, Energiaosasto**

Päästökauppajärjestelmä v. 2013 alusta lukien

EU:ssa siirrytään **keskitettyyn** ja **harmonisoituun** järjestelmään:

- EU:n päästökauppasektorin **päästökatto** asetetaan direktiivissä
- Päästöoikeuksien **ilmaisjaon säännöt** harmonisoitu
- **Huutokauppaosuudet ja -säännöt** harmonisoitu
- Useimmat jäsenvaltiot ml. Suomi huutokauppaavat päästöoikeudet yhteisellä huutokauppapaikalla, tulot jäsenvaltioille
- **Mekanismien käyttöä, päästöjen tarkkailua ja todentamista** ym. harmonisoidaan nykyisestä, EU-tason sääntöjä 2011 ja 2012

Kansallinen lainsäädäntö ja päätökset **EU-säädösten toimeenpanoa**

- Päästökauppalain kokonaisuudistus (311/2011) koskee päästökauppajärjestelmää v. 2013 alusta ja sen valmistelua

Kauden 2013-2020 ilmaisjakoa koskeva säädökset

- **Päästökauppadirektiivin** (2003/87/EY) muutos 2009/29/EY
- **Komission päätös** 2011/278/EU päästöoikeuksien yhdenmukaistettua maksutta tapahtuvaa jakoa koskevan unionin laajuisten siirtymäsäännösten vahvistamisesta direktiivin 2003/87/EY 10 a artiklan mukaisesti ja **hiilivuototoimialoja koskeva päätös** (2010/2/EU)
- **Päästökauppalaki 311/2011** (kokonaisuudistus v. 2013 -)
- TEM:n asetus päästöoikeuksien hakemisen määräajan pidentämisestä 371/2011
- **TEM:n asetus** maksuttomien päästöoikeuksien hakemiseksi päästökauppakaudelle 2013-2020 **544/2011**

Päästökauppadirektiivin muutos 2009/29/EY; Ilmaisjakoon vaikuttavat säännökset

- Päästöoikeuksien **kokonaismäärä: 9 ja 9 a artikla**
- Laitoskohtaista **ilmaisjakoa koskevat säännökset: 10 a artikla**
 - **Komission ilmaisjakopäätös** (2011/278/EU) (laissa ilmaisjakosäädös)
 - **Komission laatimat ohjeet** ja laitoskohtaisen tietojen keräämistä koskevat **sähköiset taulukot**
 - **Komission päätös** (2010/2/EU) **hiilivuotoriskille alttiista toimialoista vuosille 2013-2014**
- Laitoskohtaisen listan ja **alustavien päästöoikeusmäärien toimittaminen komissiolle, komission tarkastusoikeus: 11 artikla**

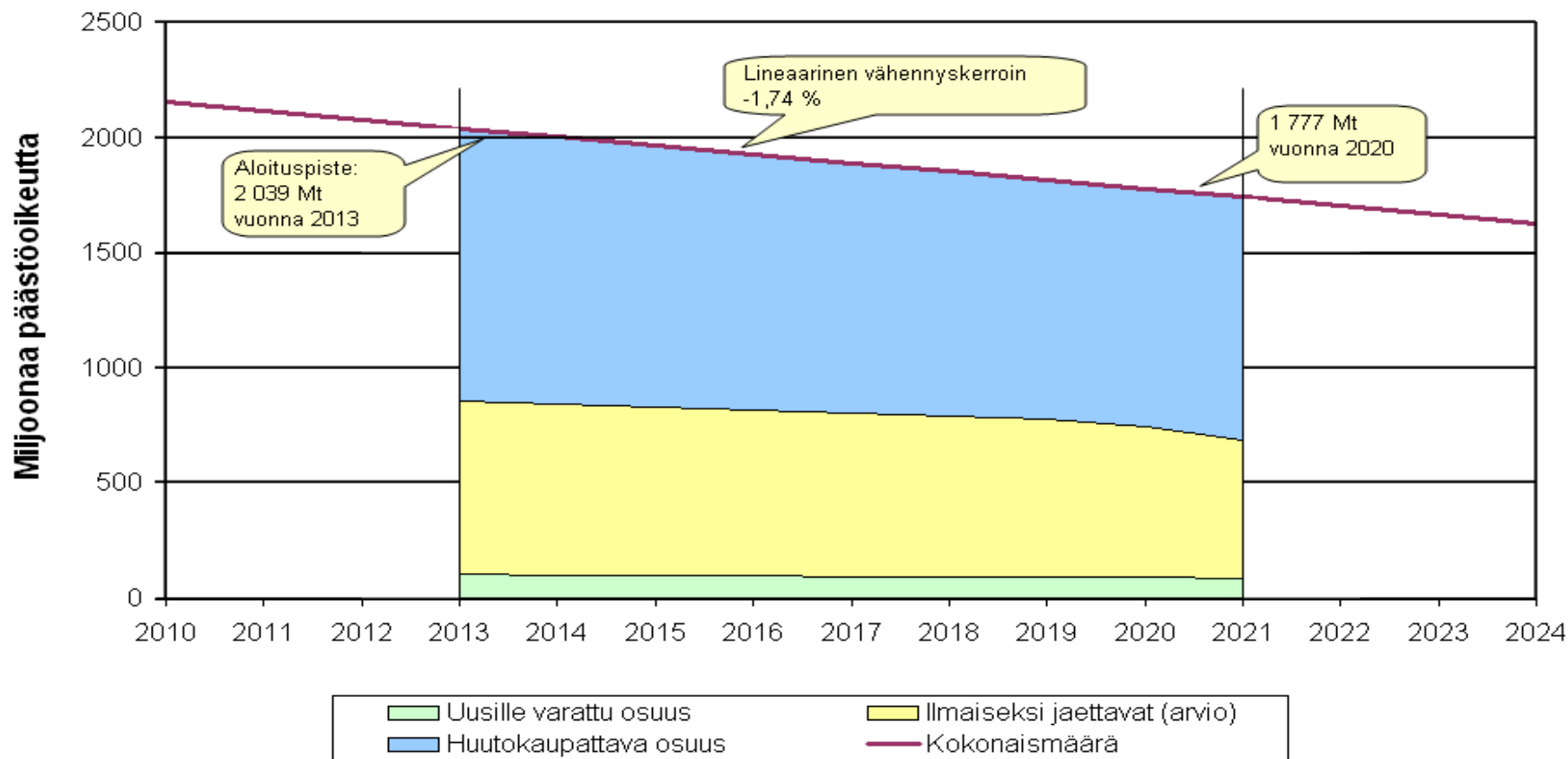

Päästökauppasektorin päästökatto

- EU:n päästökauppasektorin **päästökatto alenee lineaarisesti vuosittain** 1,74 % komission hyväksymistä NAP2:ien yhteenlasketusta vuosittaisesta kokonaismäärästä + soveltamisalan laajenuksesta
- päästökauppasektorilla **ei ole kansallista päästökattoa/tavoitetta**
- päästökatto alenee myös vuoden 2020 jälkeen
- **perustuu 20 %:n tavoitteeseen**, yhteispäätösmenettely siirtymisestä 30 %:iin
- Päästökauppasektorin päästökatto
 - v. 2013 2.039 Mt CO₂
 - v. 2020 1.777 Mt CO₂
- **päästökauppa-kausi 8 vuotta (2013–2020)**

EU-päästökauppasektorin päästökatto (-20 %)

Päästöoikeuksien jakoperiaatteet

- harmonisoitu:
 - 1) Kaikki **sähkön tuotanto huutokauppaan** (poikkeus teollisuuden jätekaasuista tuotettu sähkö, uudet jäsenmaat omasta huutokauppaosuudestaan)
 - 2) **Muille sektoreille ilmaisjaon osuus v. 2013 80 % harmonisoidusta ilmaisjaosta**, alenee vuosittain ollen **v. 2020 30 %**
 - 3) Kv. kilpailussa olevalle teollisuudelle **ilmaisjaon osuus 100 % harmonisoidusta ilmaisjaosta**, jos **hiilivuodon riski merkittävä**. Komission päätös (2010/2/EU) ko. sektoreista vuosille 2013-2014 , ”listaa” voidaan tarkistaa myöhemmin
- Lähtökohtana harmonisoidut **EU-tason benchmarkit** eri sektoreille. Komission päätös 27.4.2011 (2011/278/EU)

Benchmarking/muut ilmaisjaon säännöt

- Direktiivissä asetettu periaatteet harmonisoiduille ilmaisjaon säännöille
- Lähtökohtana harmonisoidut **vertailuarvot eli benchmarkit** eri sektoreille ja tuotteille; kullekin tuotteelle ainoastaan yksi vertailuarvo
- Kannustavat kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen ja energiatehokkaisiin tekniikoihin; lähtökohtana **kasvihuonekaasutehokkuus**
- **Lähtökohtana EU:n tehokkaimpien** (10 % kaikista laitoksista) **laitosten** keskimääräiset päästöt / tuotettu tonni vuosina 2007-2008
- Lisäksi sovelletaan **korjauskerrointa**, jotta jaettavissa oleva ilmaisjaon kokonaismäärä ei ylitä. Teollisuuskin on merkittävä päästöoikeuksien ostaja, vaikka kuuluisi ”hiilivuotosektoreihin”

Ilmaisjaon säännöt; komission ilmaisjakopäätös

- **Benchmarkit 52 tuotteelle sekä oma menetelmä öljynjalostukselle**
- Jos tuotteelle ei ole benchmarkia, sovelletaan (fall back-menetelmät):
 - **Lämmön benchmark**
 - **Polttoaine-benchmark**, jos lämpöä ei voida mitata
 - Prosessipäästöille **historiamenetelmä ja tehostamiskerroin 0.97**
- Käytetystä **polttoaineesta riippumattomat benchmark-arvot** lämmön tuotannolle ja polttoaineen käytölle
- komissio käyttää **maakaasuun** ja 90 %:n hyötysuhteeseen (lämmöntuotanto) perustuvia arvoja
- Laskennassa käytetään **vuosien 2005-2008** tai **2009-2010 tuotannon** (tai muiden toimintatietojen) mediaania

Ilmaisjaon säännöt; sovellettavat kertoimet

- Laitoskohtaiseen **vuosittaiseen ilmaisjakoon** sovellettavat **kertoimet** ”peruslaskennan lisäksi”:
 1. Hiilivuotokerroin (100 %) / ei-hiilivuotosektorit (80-30 %)
 - **ei-hiilivuotosektoreilla ilmaisjako alenee vuosittain**
 - hiilivuotolistaa tarkistetaan v. 2015 eteenpäin
 2. Teollisuuden laitoksiin (+lämpökattilat) sovellettava **korjauskerrointa**
 - Sovelletaan, kun **vuosittainen ”ilmaisjakosektoreiden” päästöoikeuskatto ei riitä**
 - **Komissio laskee** saatuaan laitoskohtaiset laskelmat jäsenvaltioilta
 - Määritetään joka vuodelle erikseen **ilmaiseksi jaettavan päästöoikeuskaton alentuessa vuosittain**
 3. Sähköntuottajin **CHP-laitosten lämmön** tuotannon ja uusien osallistujien ilmaisjakoon sovelletaan lineaarista vähennyskerrointa 1.74

1.

Uusien osallistujien reservi (NER)

- **5 %** päästökauppasektorin **päästöoikeusmäärästä** varataan ns. **uusille osallistujille** sekä **CCS- ja RES-demonstraatiohankeiden rahoitukseen**
- **EU-tason reservi**, ilmaisjakoon sovelletaan harmonisoituja jakosääntöjä (komission ilmaisjakopäätös eli ilmaisjakosäädös)
- Uusia osallistujia:
 - Uudet laitokset ja laitosten merkittävät laajennukset
- **CCS- ja RES-demonstraatiohankkeiden rahoitukseen varataan 300 milj. päästöoikeutta** (n. 40 % reservistä). *(Erillinen menettely, ei säännöksiä päästökauppalaissa)*

Uudet osallistujat ja laitosten sulkemiset

Ilmaisjaon harmonisoidut säännöt (***komission ilmaisjakopäätös*** ja *lain 5 luku*) sisältävät myös:

- Uusien osallistujien **määritelmät**
- Uusien osallistujien **ilmaisjaon säännöt**
- Laitosten kapasiteetin **vähentämisen ja osittaisen sulkemisen** määritelmät
- Kapasiteetin vähentäminen ja laitosten osittainen sulkeminen **alentaa ilmaisjakoa**
- Suljettu laitos ei saa sulkemisen jälkeen ilmaisia päästöoikeuksia (*lain 17 §*)

Päästökauppalaki (311/2011)

- Päästökauppalain **kokonaisuudistus**, EK hyväksyi 17.2.2011
- **Voimaan vuoden 2013 alusta**, sovelletaan lisäksi **kauden 2013-2020** päästöoikeuksien jaon ja kasvihuonekaasujen päästölupien **valmisteluun** (täältä osin voimaan 1.5.2011)
- Voimassaoleva päästökauppalaki (683/2004) kumotaan
- ”**vanhaa**” lakia (683/2004) **sovelletaan** edelleen **kautta 2008-2012 koskeviin** laitosten toiminnanharjoittajien, todentajien ja viranomaisten **oikeuksiin ja velvollisuuksiin**
- Rekisteriä koskeva 8 luku voimaan vuoden 2012 alusta, koska päästöoikeudet kirjataan 1.1.2012 alkaen EU:n rekisteriin. Suomessa päästöoikeuksien kirjaamisen hoitaa edelleen Energiamarkkinavirasto

Päästökauppalaki (311/2011)

- Koskee EU:n päästökaupan täytäntöönpanoa **vuoden 2013 alusta**
- Päästöoikeuksien jakoa koskevat **muutokset** nykyiseen lakiin verrattuna:
Koko EU:n päästöoikeuksien kokonaismäärä:
komissio laskee direktiivin säännösten mukaisesti (3 luku, 18 §)

Päästöoikeuksien **ilmaisjako** kaudella 2013-2020:
laissa **ilmaisjaon periaatteet** ja viittaus komission
ilmaisjakosäädökseen (3-5 luku)

TEM laskee laitokohtaisen ilmaisjaon, komissio tarkistaa

Päästöoikeuksien **huutokauppa** kaudella 2013-2020:
Huutokauppaosuudet direktiivin mukaan, **Suomen osuus myydään**
EU:n yhteisellä huutokauppapaikalla (6 luku)

Ilmaisjaon päätöksentekoprosessi

- **Päätöksentekoprosessi päästökauppalaissa** (4 ja 5 luku)
- Laitoskohtainen **ilmaisjako lasketaan TEM:issä**, tiedot toimitetaan TEM:iin
- **TEM toimittaa** listan kaikista laitoksista sekä niiden ilmaisjakolaskelmista **komissiolle syyskuun 2011** loppuun mennessä (*viivästyy tästä*)
- **Komissiolla tarkastusoikeus** laskelmiin. Komissio laskee vuosittaiset **korjauskertoimet**
- **Lopullinen kansallinen päätös** kunkin laitoksen ilmaisjaosta: TEM tekee koko kaudelle, **voidaan alentaa kesken kauden** laitoksen toiminnan vähentymisen tai EU-tason vähennystavoitteiden tai sääntöjen muuttuessa
- **Muutoksenhaku** nykyiseen tapaan KHO:een (12 luku)

Maksuttomien päästöoikeuksien hakeminen

- **Päästöoikeuksia haettava TEM:iltä viimeistään 31.8.2008**
TEM:in asetus päästöoikeuksien hakemisen määräajan pidentämisestä (371/2011)
- TEM:in asetus maksuttomien päästöoikeuksien hakemiseksi kaudelle 2013-2020 (544/2011, annettu 19.5.2011)
 - Päästöoikeuksia **haettava kirjallisesti** TEM:ille osoitetulla hakemuksella.
 - Hakemus allekirjoitettava ja toimitettava viimeistään 31.8.2011
 - Hakemukseen on **liitettävä**
 - Tietojen keräämistä koskeva **menetelmäraportti**
 - Komission **sähköinen lomake**, jossa on ilmoitettu päästöoikeuksien laskennassa tarvittavat **todennetut laitoskohtaiset tiedot**
 - **Todentajan todentamisraportti** ja **todentajan lausunto**
 - Muut ministeriön pyytämät tiedot ja asiakirjat

Tietojen kerääminen, toimittaminen ja todentaminen

- Päästöoikeuksien ilmaisjaon jakoperusteet ja laitoskohtaiset tietojen keräämistä ja todentamista koskevat vaatimukset säädetään komission ilmaisjakopäätöksessä, **toiminnanharjoittajien tulee lukea myös komission päätös ja sen toimeenpanoa koskevat komission ohjeita**
- **TEM:in asetus** maksuttomien päästöoikeuksien hakemiseksi kaudelle 2013-2020 (544/2011):
 - **Toimitettavia tietoja ja niiden todentamista koskevat vaatimukset ovat samoja kuin komission ilmaisjakopäätöksessä, viittauksia**
- TEM:ille toimitettavat **laitoskohtaiset tiedot on todennettava**
- Todentajan tulee olla **EMV:n päästöraporttien todentamiseen hyväksymä todentaja**, joka tuntee komission ilmaisjakopäätöksen tietojen toimittamisen ja todentamisen kannalta tarpeelliset säännökset ja ohjeet

TEM:in asetus päästöoikeuksien hakemiseksi

TEM:in asetus pohjautuu komission ilmaisjakopäätökseen sääntöihin ja vaatimuksiin (erityisesti 7 ja 8 artikla, määritelmät, liite IV):

- 1 § *Soveltamisala*
- 2 § *Määritelmät*
- 3 § *Maksuttomien päästöoikeuksien hakeminen*
- 4 § *Laitoksen jakaminen osiin*
- 5 § *Alkukapasiteetin määrittäminen ja merkittävät kapasiteetin muutokset*
- 6 § *Historiallinen tuotantotaso ja muut tiedot*
- 7 § *Menetelmäraportti*
- 8 § *Sähköinen lomake ja tietojen todentaminen*
- 9 § *Käytettävä todentaja*
- 10 § *Todentamistehtävän sisältö*
- 11 § *Todentamissuunnitelma*
- 12 § *Todentaminen*
- 13 § *Todentamisraportti*
- 14 § *Ilmoitettujen tietojen tyydyttäväksi toteaminen*
- 15 § *Todentajan lausunto*
- 16 § *Voimaantulo*
- *Liite: Laitoksen tietojen keräämisessä käytettävät muuttujat*

Komission ohjeistuksen tilanne

- Komission ohjeistus, sähköinen tiedonkeruulomake ja menetelmäraporttilomake valmistuneet
 - Englanninkielinen materiaali saatavilla komission sivuilta http://ec.europa.eu/clima/documentation/ets/benchmarking_en.htm ja TEM:in sivuilta www.tem.fi (Energia, Päästökauppa, Päästökauppakausi 2013-2020)
- Suomen ja ruotsinkieliset versiot tavoitteena saada kesäkuussa
 - Sähköinen tiedonkeruulomake
 - Menetelmäraporttilomake
 - Ohjeet 1-4 ja 6
 - 1 General guidance to the allocation methodology
 - 2 Guidance on allocation methodologies
 - 3 Data collection guidance
 - 4 Verification of NIMs Baseline Data Reports
 - 6 Cross-boundary heat flows

